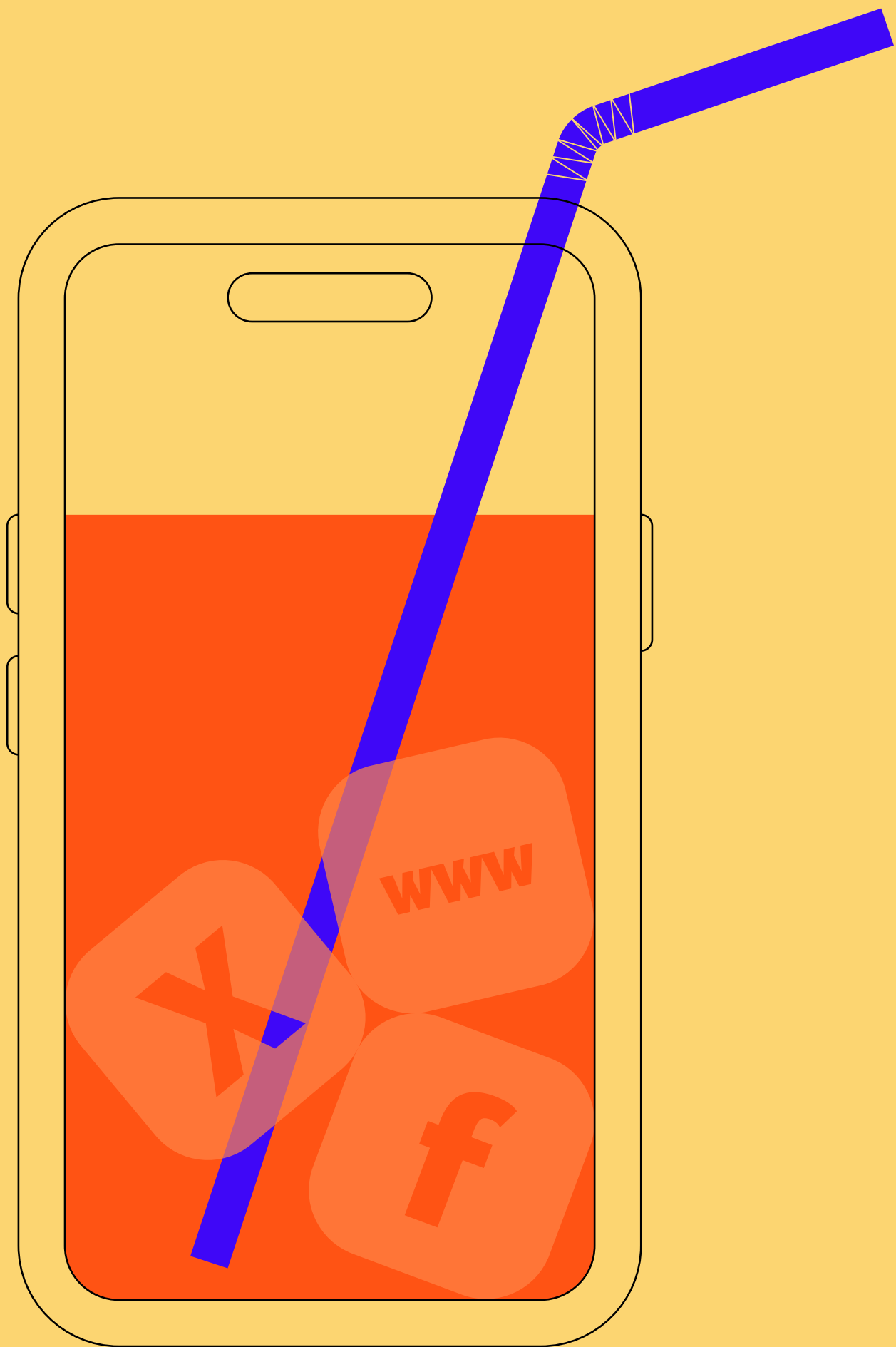

Hulumtim i opinionit publik:

**Praktika për informim, ndjekja
e zhvillimeve aktuale dhe perceptimet për
transparencën e institucioneve**

Hulumtim i opinionit publik:

**Praktika për informim, ndjekja
e zhvillimeve aktuale dhe perceptimet për
transparencën e institucioneve**

Nëntor, 2023

Përmbajtja

Metodologjia	5
Hyrje	6
Rezultatet e hulumtimit	9
Burimet e informimit	9
Interesi dhe ndërgjegjësimi për temat aktuale	16
Perceptimet rreth informimit për tema me interes publik	20
Perceptimet në lidhje me mënyrën e komunikimit të institucioneve shtetërore me publikun	24
Perceptimet për llogaridhënien e autoriteteve shtetërore	27
Besimi në institucione	32
Krahasimi i përgjigjeve me hulumtimin e anketës së vitit 2022	34
Karakteristikat socio-demografike	38
Aneks – pyetësi i anketës	40
Pyetësor mbi praktikën e informimit të qytetarëve dhe perceptimet e tyre në drejtim të transparencës së institucioneve	40

Metodologjia

Numri i pyetjeve:

13

Mostra:

N=1000

(qytetarë të moshës mbi 18 vjeç në të gjithë territorin e vendit)

Metoda:

anketë telefonike

Periudha e realizimit të anketës:

20 tetor-14 nëntor 2023

Gabim statistikor:

± 3%

Hyrje

Raporti paraqet gjetjet e anketës mbi praktikat e informimit të qytetarëve, si dhe perceptimet dhe pikëpamjet mbi informimin mbi ngjarjet/proceset aktuale në vend, si dhe transparencën dhe llogaridhënien e institucioneve shtetërore. Hulumtimi synon të fitojë njohuri se si qytetarët informohen dhe ballafaqohen me dezinformata e mundshme, nivelin e tyre të interesit dhe kënaqësinë me informacionet e shpërndara për zhvillimet e rëndësishme në vend, besimin në institucione dhe perceptimet e tyre për transparencën dhe llogaridhënien e organeve shtetërore. Hulumtimi është pjesë e projektit Përdor fakte të zbatuar nga Instituti për Studime të Komunikimit në periudhën nga viti 2022 deri në vitin 2025, me mbështetje të Ambasadës Britanike në Shkup. Projekti synon të forcojë rezistencën e publikut të gjerë dhe grupeve të rrezikuara në Maqedoninë e Veriut ndaj dezinformatave. Bëhet fjalë për anketën e dytë të realizuar si pjesë e projektit, me mundësinë e krahasimit të përgjigjeve të pjesëmarrësve me pyetje të caktuara.

Anketa u krye në një mostër përfaqësuese prej 1000 pjesëmarrësi – qytetarë të Republikës së Maqedonisë së Veriut, të moshës mbi 18 vjeç, nga të gjitha rajonet e vendit. Metoda e mbledhjes së të dhënave ishte anketë telefonike. Të dhënat janë mbledhur në periudhën 20 tetor – 14 nëntor 2023.

Nga hulumtimi mund të konkludohet se televizioni dhe mediat sociale janë burimi kryesor i informimit për qytetarët. Kjo është konsekuente me përgjigjet e pjesëmarrësve në kuadër të anketës së kryer në vitin 2022. Televizioni mbetet mediumi dominues midis pjesëmarrësve të moshuar dhe pjesëmarrësve që jetojnë në zonat rurale. Ekziston mosbesim ndaj përmbajtjeve të plasuara nga mediat dhe shumica e pjesëmarrësve (56%) deklarojnë se dyshojnë në gjithçka që publikohet në media. Edhe këtu vërehet konsistencë me përgjigjet e mbledhura në anketa e vitit 2022, ku 54% e pjesëmarrësve shprehën dyshime në të gjithë përmbajtjen e publikuar në media. Megjithëse ka dyshime të përgjithshme në lidhje me përmbajtjen e publikuar në media, një përqindje relativisht e ulët e pjesëmarrësve praktikojnë kontrollimin e besueshmërisë dhe saktësisë së lajmeve që lexojnë. Gjegjësisht, më shumë se një e treta e të gjithë pjesëmarrësve nuk kontrollojnë botuesin/publikuesin e lajmeve, ndërsa më shumë se gjysma

kurrë nuk kontrollojnë nëse lajmi ka autor të nënshkruar. Më shpesh, pjesëmarrësit kontrollojnë se si mediat e tjera raportojnë për lajmet dhe konsultohen me njerëz që ata konsiderojnë se janë ekspertë në këtë temë. Më shumë se dy të tretat e të anketuarve deklarojnë se gjithmonë ose ndonjëherë mund të dallojnë nëse një lajm është i rremë ose nëse është dezinformatë, ndërsa 45% mendojnë se kurrë nuk kanë ndarë një lajm të pasaktë. Kjo përqindje është dukshëm më e lartë se të anketuarit në anketën e vitit 2022, kur 33% thanë se mendonin se kurrë nuk kishin ndarë një lajm të pasaktë.

Në përgjithësi, një përqindje relativisht e lartë e pjesëmarrësve nuk ndjekin kurrë informacione për zhvillime të ndryshme aktuale, siç është koncesioni i minierave në Strumicë (42% e pjesëmarrësve nuk ndjekin kurrë), ndryshimet në Kodin penal (32%), ndryshimet kushtetuese (29%), si dhe marrëveshja midis Qeverisë dhe kompanisë Bechtel-Enka për ndërtimin e autostradave (28%). Pjesëmarrësit besojnë se institucionet shtetërore ndajnë pak informacion në lidhje me këto zhvillime dhe ka një kënaqësi të ulët në lidhje me rregullsinë, disponueshmërinë, qartësinë dhe kuptueshmërinë e informacioneve. Më shumë se dy të tretat e pjesëmarrësve besojnë se komunikimi i institucioneve shtetërore nuk ka ndryshuar në krahasim me vitet e fundit, ose është përkeqësuar për sa i përket sa janë të bazuara faktet.

Pjesëmarrësit janë të mendimit se shpesh ka justifikime për funksionarët qeveritarë që sillen në mënyrë të papërshtatshme dhe në përgjithësi nuk mendojnë se Qeveria punon në mënyrë të hapur dhe në mënyrë etike. Një përqindje e lartë e pjesëmarrësve besojnë se Qeveria nuk respekton institucionet demokratike të vendit. Sa i përket Kuvendit, një numër i madh i pjesëmarrësve besojnë se deputetët nuk kujdesen për qytetarët që përfaqësojnë dhe nuk miratojnë politika që janë me interes publik. Gjithashtu, një numër i madh i pjesëmarrësve besojnë se Prokuroria Publike nuk fillon rregullisht procedurat pas pranimit të informacioneve, se akuzat nuk marrin epilog gjyqësor dhe se publiku nuk është i informuar për rrjedhën e procedurave.

Për sa i përket besimit në institucione, nga përgjigjet e pjesëmarrësve mund të konkludohet se ai lëviz nga i ulët në të moderuar, ku nuk ka asnjë institucion që gëzon besim të lartë nga pjesëmarrësit. Institucioni me besimin më të lartë të qytetarëve është ushtria, pasuar nga komunitetet fetare. Organizatat ndërkombëtare dhe aleancat si Kombet e Bashkuara, NATO dhe BE-ja, gëzojnë besim të moderuar nga pjesëmarrësit. Policia, pushteti lokal dhe Presidenti i shtetit janë institucione të shtetit që gëzojnë besim të moderuar. Mediat dhe

organizatat ndërkombëtare, gjithashtu mund të llogariten në listën e institucioneve të cilat gëzojnë besim të ulët deri në të moderuar, nga pjesëmarrësit. Qeveria, Kuvendi. Partitë politike, Prokuroria Publike dhe gjykatat janë institucionet në të cilat qytetarët kanë besimin më të ulët.

Dallimet kryesore për sa i përket karakteristikave socio-demografike të pjesëmarrësve u shfaqën për sa i përket moshës, përkatësisë etnike dhe nivelit të arsimit. Në raste të caktuara, dallimet u vunë re edhe sipas gjinisë, rajonit dhe llojit të vendbanimit (urban/rural). Pjesëmarrësit më të rinj në përgjithësi ndjekin më pak ngjarje aktuale, më shumë informohen nga mediat sociale dhe portalet dhe tregojnë një nivel pak më të lartë besimi në krahasim me pjesëmarrësit e moshuar. Pjesëmarrësit shqiptarë, në përgjithësi, kanë një qëndrim disi më pozitiv ndaj punës së Qeverisë, Kuvendit dhe gjyqësorit dhe tregojnë një nivel më të lartë besimi në raport me pothuajse të gjitha institucionet e hulumtuara. Pothuajse në të gjitha pyetjet, ka një trend të rritjes së interesit për tema të caktuara, verifikimin e besueshmërisë dhe saktësisë së lajmeve, si dhe në aspektin e besimit në institucione të caktuara, me rritjen e nivelit arsimor të pjesëmarrësve.

Rezultatet e hulumtimit

Burimet e informimit

Blloku i parë i pyetjeve kishte për qëllim identifikimin e burimeve kryesore nga të cilat qytetarët marrin informacion në lidhje me zhvillimet në vend dhe në botë. Në pyetjen “Nga merrni më shpesh informacione për zhvillimet në vend dhe botë?” pjesëmarrësit kishin mundësi të zgjidhnin më shumë opsione. Burimet më të zakonshme të informacionit për pjesëmarrësit janë televizioni (66.2%) dhe mediat sociale (57.3%); një përqindje dukshëm më e ulët informohen përmes agregatëve të lajmeve në internet si Time.mk (19.7%) dhe ueb faqet (20%), pak më shumë se 10% marrin informacion nga miqtë dhe të njohurit, ndërsa gazetatat (6.4%) dhe radioja (5.8%) janë burimi i informacionit për përqindjen më të ulët të pjesëmarrësve. Nuk u treguan dallime të rëndësishme sipas gjinisë së pjesëmarrësve, me përjashtim të radios, të cilën burrat e përdorin më shpesh për informim sesa gratë. Televizioni është burimi mbizotërues i informimit për pjesëmarrësit e grup moshave 45-54 (64%), 55-64 (85%), mbi 65 vjeç (90%). Ndërkohë, mediat sociale janë burimi kryesor i informimit për pjesëmarrësit e grup moshave më të reja 18-24 (76%), 25-34 (78%) dhe 35-44 (69%).

Televizioni si burim informimi përdoret më pak nga pjesëmarrësit nga rajoni i Shkupit (58%), krahasuar me rajonet e tjera, në të cilat mbi dy të tretat e pjesëmarrësve informohen nga televizioni. Ueb faqet janë burim më i zakonshëm informimi për më shumë se një të katërtën e pjesëmarrësve nga rajoni Juglindor (26%), Pollogu (24%), Shkupi (23%) dhe rajoni Verilindor (22%), krahasuar me pjesëmarrësit nga rajone të tjera, ku kjo përqindje është dukshëm më e ulët.

Mediat e reja, siç janë rrjetet sociale, agregatet e lajmeve, ueb faqet, por edhe informacionet nga kolegët dhe miqtë, përdoren dukshëm më shpesh nga pjesëmarrësit nga zonat urbane, krahasuar me pjesëmarrësit nga zonat rurale.

Televizioni përmendet shumë më shpesh si burim informimi midis pjesëmarrësve me arsim fillor të përfunduar (82%) dhe arsim të mesëm (68%), krahasuar me pjesëmarrësit me nivel më të lartë të arsimit; nga ana tjetër, pjesëmarrësit me arsim të lartë (62%) dhe nivele më të larta të arsimit të lartë (73%) kryesisht përdorin mediat sociale si burim informacioni. Së fundi, kolegët dhe/ose miqtë janë një burim informimi dukshëm më i rëndësishëm për pjesëmarrësit që nuk kanë arsim/nuk kanë përfunduar arsimin fillor (31%) në krahasim me nxënësit nga të gjitha kategoritë e tjera arsimore, ku kjo përqindje është dukshëm më e ulët.

P1. Nga merrni më shpesh informacione për zhvillimet në vend dhe botë?

TV	66.22%
Gazetë	6.43%
Radio	5.83%
Media sociale	57.28%
Time.mk dhe portale të ngjashme (agregator të lajmeve)	19.68%
Ueb faqe	19.96%
Kolegë, miq, të afërt	10.88%
Tjetër_____	0.83%

Të pyetur se si vlerësojnë se cilave informacione mund t'u besonin, shumica e pjesëmarrësve deklaruan se ata “vënë në dyshim gjithçka që publikohet” (55.6%); për dallim prej tyre, pak më pak se një e treta e pjesëmarrësve deklaruan se supozonin se përmbajtja ishte e besueshme sepse ishte publikuar (30.1%). Rreth 14% e pjesëmarrësve u përgjigjën se besonin se gjithçka që raportohet në media ishte e vërtetë.

Gratë (17%) në një përqindje më të lartë se burrat (11%) i besojnë informacionit të botuar në media pa u pyetur; burrat (60%), ndërkohë, janë dukshëm më dyshues për “gjithçka që publikohet”, krahasuar me gratë (51%).

Grupi më i ri i pjesëmarrësve të moshës 18-24 vjeç (22%) në një përqindje më të lartë të pjesëmarrësve të moshuar 45-54 vjeç (11%) dhe 55-64 vjeç (10%) besojnë se gjithçka e publikuar është e vërtetë; nga ana tjetër, pjesëmarrësit më të moshuar të grup moshave 55-64 vjeç (34%) dhe 65+ (33%) në një përqindje më të lartë besojnë se ajo që lexojnë është e besueshme sepse është publikuar, krahasuar me pjesëmarrësit më të rinj 18-24 vjeç (21%).

Nuk kishte dallime të rëndësishme në përgjigjet e pjesëmarrësve nga rajone të ndryshme, as sipas llojit të vendbanimit (urban/rural). Pak më pak se një e treta, 31% e maqedonasve supozojnë se ajo që lexojnë është e besueshme sepse është publikuar, krahasuar me 25% të shqiptarëve që ndajnë të njëjtin mendim; përveç kësaj, 18% e shqiptarëve u përgjigjën se nuk dyshojnë në saktësinë e asaj që raportojnë mediat, kundrejt 14% të maqedonasve që ndajnë këtë mendim.

P2. Si e dini nëse mund t'i besoni mediave nga të cilat informoheni?

Supozoj, ajo që e lexoj është e besueshme sepse është publikuar	 30.13%
Nuk dyshoj sepse gjithçka që publikohet në media është e saktë	 14.27%
Dyshoj në çdo gjë që publikohet	 55.60%

Kur u pyetën për praktikën për verifikimin e saktësisë së informacionit (kontrolli i botuesit/publikuesit të lajmeve, nëse autori i tekstit është nënshkruar, këshilla nga dikush që supozojnë se ka më shumë njohuri se ata, kontrolluar se si transmetohet lajmi në media të tjera), më shumë se një e treta e pjesëmarrësve (36.6%) u përgjigjën se kurrë nuk e kontrollojnë botuesin/publikuesin e lajmeve, dhe vetëm 17.7% e praktikojnë këtë rregullisht.

Pjesëmarrësit e moshës 45-54 (64%) dhe 65+ (67%) në një përqindje më të lartë rrallë ose kurrë nuk kontrollojnë se kush është publikuesi i lajmeve në krahasim me pjesëmarrësit në grup moshën 35-44 (50%), mes të cilëve gjysma rregullisht ose ndonjëherë e praktikojnë këtë.

Kur bëhet fjalë për dallimet në përgjigjet e pjesëmarrësve nga rajone të ndryshme, pjesëmarrësit nga rajoni Lindor u dalluan, ndër të cilat 75% rrallë ose kurrë nuk kontrollojnë se kush është botuesi/publikuesi i lajmeve që lexojnë. Për sa i përket dallimeve midis pjesëmarrësve urbanë/ruralë, pjesëmarrësit urbanë në një përqindje më të lartë ndonjëherë ose rregullisht kontrollojnë publikuesin (43%) krahasuar me 36% të pjesëmarrësve ruralë.

Për sa i përket përkatësisë etnike, 42% e maqedonasve kontrollojnë ndonjëherë ose rregullisht botuesin/publikuesin, krahasuar me 30% të shqiptarëve dhe 53% të pjesëmarrësve nga bashkësitë e tjera etnike. Vetëm 13% e pjesëmarrësve pa arsim fillor të përfunduar dhe 23% me arsim fillor kontrollojnë se kush publikon lajmin, krahasuar me 51% të pjesëmarrësve

me fakultet/arsim të lartë ose 67% të pjesëmarrësve me diplomë master ose arsim më të lartë.

P3.1. E kontrolloj botuesin/publikuesin e lajmit

Gjithmonë	 17.65%
Ndonjëherë	 22.65%
Rrallë	 23.11%
Asnjëherë	 36.59%

Pak më pak se gjysma e të gjithë pjesëmarrësve të anketës – 43.2% kurrë nuk kontrollojnë nëse autori i tekstit të lajmeve që lexojnë është i nënshkruar. Gratë (37%) praktikojnë të kontrollojnë nëse lajmet nënshkruhen nga autori pak më shpesh, krahasuar me burrat (29%). Nuk u shfaqën dallime të rëndësishme sipas moshës së pjesëmarrësve. Pjesëmarrësit nga rajoni i Shkupit (39%) në një përqindje më të lartë ndonjëherë ose rregullisht kontrollojnë nëse një autor e ka nënshkruar lajmin, krahasuar me pjesëmarrësit nga rajoni Jugperëndimor (24%) dhe Lindor (25%). Gjithashtu, pjesëmarrësit nga zonat urbane (37%) në një përqindje më të lartë praktikojnë herë pas here ose rregullisht kontrollimin e autorit të lajmit, krahasuar me pjesëmarrësit nga zonat rurale (27%). Analiza e të dhënave sipas përkatësisë etnike tregoi se 36% e maqedonasve ndonjëherë ose gjithmonë kontrollojnë autorin e lajmit, krahasuar me 23% të shqiptarëve dhe 39% të pjesëmarrësve nga bashkësitë e tjera etnike. Pjesëmarrësit me një nivel më të lartë të arsimit – fakultet të përfunduar (44%), master ose arsim më të lartë (59%), në një përqindje dukshëm më të lartë ndonjëherë ose rregullisht kontrollojnë autorësinë e lajmit që lexojnë, krahasuar me pjesëmarrësit me arsimin fillor (16%) dhe arsimin fillor dhe të mesëm të pa përfunduar (29%).

P3.2. Kontrollon nëse autori i tekstit është nënshkruar

Gjithmonë	14.15%
Ndonjëherë	18.99%
Rrallë	23.61%
Asnjëherë	43.24%

Këshillat nga dikush “natyrisht” ndonjëherë ose rregullisht kërkohen nga një grup prej 44% e të gjithë të anketuarve të anketës, ndërsa pak më shumë se një e treta e të anketuarve nuk e praktikojnë kurrë këtë. Nuk u shfaqën dallime sipas gjinisë dhe moshës së pjesëmarrësve. Kjo praktikohet më pak midis pjesëmarrësve nga rajoni Juglindor (36%) dhe Pellagonia (37%), ku pak më shumë se një e treta deklaruan se ndonjëherë ose rregullisht konsultohen me dikë që mendojnë se ka më shumë njohuri rreth temës. Pothuajse gjysma e maqedonasve, 39% e shqiptarëve dhe 51% e pjesëmarrësve nga bashkësitë e tjera etnike ndonjëherë ose rregullisht konsultohen me një person tjetër për saktësinë e lajmeve që lexojnë. Gjysma e pjesëmarrësve me arsim të mesëm dhe 48% me master ose arsim më të lartë konsultohen ndonjëherë ose rregullisht me persona të tjerë kundrejt 42% të pjesëmarrësve me arsim të mesëm dhe 40% me arsim fillor.

P3.3. Këshillohem nga dikush që kupton

Gjithmonë	14.84%
Ndonjëherë	29.10%
Rrallë	20.79%
Asnjëherë	35.28%

Pak më shumë se gjysma (kumulativisht) e pjesëmarrësve të anketës kontrollojnë se si transmetohet lajmi në media të tjera. Nuk u shfaqën dallime të rëndësishme sipas gjinisë së pjesëmarrësve. Sipas moshës, 57% e pjesëmarrësve të moshës 35-44 vjeç, si dhe 56% e pjesëmarrësve të moshës 55-64 vjeç dhe 58% të moshës 65 vjeç e lart ndonjëherë ose gjithmonë kontrollojnë se si mediat e tjera transmetojnë lajmin, që është një përqindje më e lartë se pjesëmarrësit më të rinj, midis të cilëve më pak se gjysma (48%) ndonjëherë ose gjithmonë e praktikojnë këtë. Analiza e përgjigjeve sipas përkatësisë etnike tregoi se 54% e maqedonasve kontrollojnë se si mediat e tjera raportojnë lajmet, në krahasim me 46% të shqiptarëve dhe 57% të pjesëmarrësve nga bashkësitë e tjera etnike. Kur përgjigjet merren parasysh

sipas nivelit arsimor të pjesëmarrësve, mund të konstatohet se pjesëmarrësit me studime universitare të përfunduara (64%) dhe diplomë master ose arsim të lartë (69%) në një përqindje dukshëm më të lartë praktikojnë kontroll të përkohshëm ose të rregullt se si mediat e tjera raportojnë një lajm të caktuar, krahasuar me pjesëmarrësit me arsim të mesëm (48%), fillor (40%) dhe fillor jo të plotë.

P3.4. Kontrollon nëse dhe si u përcoll lajmi në media të tjera

Gjithmonë	 27.58%
Ndonjëherë	 24.78%
Rrallë	 19.15%
Asnjëherë	 28.49%

Pyetja tjetër kishte të bënte me vetëvlerësimin për sa i përket aftësisë së pjesëmarrësve për të njohur kur një lajm është dezinformim. Më shumë se dy të tretat (kumulativisht 67.1%) e pjesëmarrësve të anketës besojnë se herë pas here ose rregullisht mund të njohin nëse një lajm është dezinformim. Sipas gjinisë, 38% e burrave thanë se gjithmonë mund të njohin dezinformata, në krahasim me 26% të grave. Pjesëmarrësit nga grup moshat 25-34 vjeç (74% kumulative) dhe 35-44 (74% kumulative) në një përqindje më të lartë se grup moshat e tjera besojnë se herë pas here ose rregullisht mund të njohin dezinformata. Pjesëmarrësit nga rajoni lindor (kumulativisht 58%), më pak se pjesëmarrësit nga rajone të tjera (ku pothuajse dy të tretat ose më shumë zgjedhën këto përgjigje), deklaruan se mund të njihnin dezinformatat rregullisht ose ndonjëherë.

Sipas përkatësisë etnike, 71% e maqedonasve besojnë se herë pas here ose rregullisht mund të njohin kur një lajm është dezinformatë, në krahasim me 59% të shqiptarëve dhe 63% të pjesëmarrësve nga grupet e tjera etnike që kanë deklaruar të njëjtën gjë. Më shumë se 80% e pjesëmarrësve me fakultet dhe arsim më të lartë deklaruan se herë pas here ose gjithmonë mund të njihnin dezinformata; për dallim nga pjesëmarrësit me status më të ulët arsimor, të cilët në një përqindje dukshëm më të ulët dhanë të njëjtën përgjigje.

P4. A mendoni se personalisht mund të njihni kur një lajm është i rremë ose nëse është dezinformatë?

Po, gjithmonë	31.98%
Ndonjëherë	35.16%
Rrallë	18.93%
Nuk mundem	11.31%
Nuk e di / Nuk ka përgjigje	2.62%

Një 41% e lartë e pjesëmarrësve të anketës u përgjigjën se ndonjëherë ndanin lajme që më vonë dolën të jenë të pasakta; 45.7% po aq e lartë e pjesëmarrësve thanë se kurrë nuk kishin ndarë një lajm të pasaktë; vetëm pak më pak se 8% e pjesëmarrësve thanë se shpesh u ka ndodhur të ndanin një lajm të pasaktë. Burrat (10%), në një përqindje më të lartë se gratë (6%), deklaruan se shpesh ndodh që të ndajnë lajme të pasakta.

Pjesëmarrësit e grup moshave 18-24 dhe 45-54 vjeç në një përqindje më të lartë krahasuar me grup moshat e tjera u përgjigjën se ndonjëherë ose shpesh ndanin lajme të pasakta; për dallim nga, rreth gjysma e pjesëmarrësve të grup moshës 25-34, 55-54 dhe 65+ u përgjigjën se nuk kishin ndarë kurrë lajme të pasakta.

Pjesëmarrësit nga rajonet Jugperëndimore dhe Pellagonia deklaruan në një përqindje më të lartë se u kishte ndodhur të ndanin herë pas here ose shpesh lajme të pasakta, ndryshe nga pjesëmarrësit nga rajoni Lindor, midis të cilëve më shumë se gjysma deklaruan se nuk kishin qenë kurrë në një situatë të tillë.

Duke parë përgjigjet sipas nivelit arsimor të pjesëmarrësve, përqindja e pjesëmarrësve që deklaruan se nuk kishin ndarë kurrë lajme të pasakta u rrit në proporcion të drejtpërdrejtë me nivelin e arsimit.

P5. Sa shpesh ju ka ndodhur të ndani informacione, për të cilat keni kuptuar se janë të pasakta?

Gjithmonë	7.70%
Ndonjëherë	41.04%
Asnjëherë	45.68%
Nuk e di / Nuk ka përgjigje	5.58%

Interesi dhe ndërgjegjësimi për temat aktuale

Në bllokun tjetër të pyetjeve, pjesëmarrësit e anketës u pyetën se sa ndjekin lajme/informacione mbi temat aktuale në vend (rasti i koncesionit të minierave në “Ilovicë-Shtukë”, ndryshimet në Kodin penal, ndryshimet Kushtetuese si rezultat i marrëveshjes me Bullgarinë, marrëveshja me Bechtel-Enka për ndërtimin e autostradave për Korridorin 8). Të pyetur nëse dhe sa ndjekin informacione në lidhje me çështjen e koncesionit Euromax për minierat Ilovica-Shtuka në Strumicë, pak më pak se gjysma e pjesëmarrësve (42.4%) deklaruan se kurrë nuk ndjekin/nuk janë të interesuar për temën; 43% shtesë ndonjëherë ose rrallë rreth 15% ndjekin rregullisht informacionin mbi temën. Sipas gjinisë, janë shfaqur disa dallime, në atë që 18% e burrave raportuan se ishin informuar rregullisht për temën, në krahasim me 12% të grave.

Pjesëmarrësit nga grupet më të moshuara, veçanërisht pjesëmarrësit e moshës mbi 65 vjeç (28%), deklaruan në një përqindje më të lartë se ndjekin rregullisht lajmet në lidhje me këtë rast. Nga ana tjetër, më shumë se gjysma e pjesëmarrësve të moshës 18-24, 25-34 vjeç, si dhe 35-44 vjeç nuk ndjekin kurrë lajme mbi këtë temë.

Për sa i përket kësaj çështjeje, vendbanimi ka provuar të jetë një faktor i rëndësishëm; përkatësisht, pjesëmarrësit nga rajoni Jug-Lindor dhe i Vardarit në një përqindje dukshëm më të lartë (pak më pak se gjysma e pjesëmarrësve) shpesh ose ndonjëherë ndjekin lajme mbi këtë temë; për krahasim, më shumë se 70% e pjesëmarrësve nga rajoni Jug-Perëndimor, i Pollogut, i Pellagonisë dhe rajoni Verilindor, kurrë ose rrallë ndjekin lajme mbi këtë temë.

Për sa i përket përkatësisë etnike, 39% e maqedonasve thanë se ndjekin rregullisht ose ndonjëherë ndjekin lajme mbi këtë temë, në krahasim me 20% të pjesëmarrësve shqiptarë dhe 29% të pjesëmarrësve nga komunitetet e tjera.

Sipas arsimit, rreth 40% e pjesëmarrësve me fakultet të kryer ose nivel më të lartë arsimor, rregullisht ose ndonjëherë ndjekin lajmet mbi temën e koncesioneve me minierat në Strumicë; vetëm 20% e pjesëmarrësve me arsim fillor dhe 10% e pjesëmarrësve pa arsim fillor thanë të njëjtën gjë.

P6.1. Rasti i koncesionit të Euromax për minierat Ilovica-Shtuka në Strumicë

Rregullisht ndjek dhe informohem	14.57%
Ndonjëherë ndjek informacione	18.39%
Rrallë ndjek informacione	24.65%
Asnjëherë / Nuk më intereson	42.39%

Të pyetur nëse dhe sa shpesh kanë ndjekur lajmet në lidhje me ndryshimet e fundit në Kodin penal, pak më shumë se një e katërta (26.5%) e pjesëmarrësve thanë se ndjekin rregullisht lajmet dhe informohen; një e katërta (24%) thanë se ndonjëherë ndjekin informacione mbi temën. Pak më pak se një e treta e pjesëmarrësve (31.5%) thanë se kurrë nuk ndjekin/nuk janë të interesuar për lajme mbi temën.

Edhe në këtë rast, vërehet se pjesëmarrësit e grup moshave 55-64 vjeç (59%) dhe mbi 65 vjeç (68%) deklaruan se informohen rregullisht ose ndonjëherë për temën, në kontrast me pjesëmarrësit e grup moshave më të reja që në një përqindje dukshëm më të ulët (më pak se gjysma në një të tretën) deklaruan të njëjtën gjë. Gjegjësisht, 34% e pjesëmarrësve të moshës 18-24 vjeç, 41% e grupit 25-34 vjeç, 46% e grupit 35-44 vjeç dhe 42% e grupit 45-54 vjeç ndjekin rregullisht ose herë pas here lajmet për ndryshimet në Kodin penal.

Nga pikëpamja e rajonit ku jetojnë, u dalluan pjesëmarrësit nga rajoni i Vardarit, ndër të cilët 62% thanë se rregullisht ose ndonjëherë ndjekin informacionin për ndryshimet në Kodin penal; për krahasim, vetëm 40% e pjesëmarrësve nga rajoni i Pellagonisë, 45% nga rajoni Juglindor dhe 48% nga rajoni i Pollogut thanë të njëjtën gjë. Nga perspektiva e vendbanimit (urban/rural), 55% e pjesëmarrësve ruralë raportuan se rregullisht ose ndonjëherë ndjekin lajmet mbi këtë temë, në krahasim me 48% të pjesëmarrësve urban.

Më shumë se gjysma e pjesëmarrësve maqedonas (53%) rregullisht ose ndonjëherë kanë ndjekur lajme për ndryshimet në Kodin penal, në krahasim me 46% të shqiptarëve dhe 45% të pjesëmarrësve nga bashkësitë e tjera etnike. Më shumë se gjysma e pjesëmarrësve që përfunduan arsimin e mesëm ose të lartë deklaruan se ndiqnin rregullisht ose herë pas here lajmet për ndryshimet në Kodin penal.

P6.2. Ndryshimet e fundit në Kodin penal

Rregullisht ndjek dhe informohem	 26.46%
Ndonjëherë ndjek informacione	 23.95%
Rrallë ndjek informacione	 18.06%
Asnjëherë / Nuk më intereson	 31.53%

Kur bëhet fjalë për ndryshimet kushtetuese për të përfshirë komunitetin bullgar në Preambulë, më shumë se gjysma e pjesëmarrësve (kumulativ 53%) deklaruan se ndjekin rregullisht ose herë pas here informacionin në lidhje me këtë lajm; 28.6% e pjesëmarrësve deklaruan se kurrë nuk ndjekin/nuk janë të interesuar, ndërsa 18.8% rrallë informohen për këtë temë.

Pjesëmarrësit e grup moshave 55-64 vjeç (62%) dhe mbi 65 vjeç (76%) në një përqindje dukshëm më të lartë deklaruan se ndjekin rregullisht ose herë pas here lajmet në lidhje me ndryshimet kushtetuese; për krahasim, 40% e pjesëmarrësve të grup moshave 18-24 vjeç dhe 37% e atyre të moshës 25-34 vjeç thanë të njëjtën gjë. Për më tepër, 40% e pjesëmarrësve të moshës 18-24 dhe 25-34 vjeç deklaruan se kurrë nuk ndjekin/nuk janë të interesuar për lajme mbi këtë temë.

Sipas rajonit të banimit, 43% e pjesëmarrësve nga rajoni i Pollogut, 48% nga rajonet e Pellagonisë dhe rajoni Jugperëndimor ndjekin rregullisht ose shpesh lajmet për ndryshimet kushtetuese, në krahasim me 60% dukshëm më të lartë të pjesëmarrësve nga rajoni Verilindor që dhanë të njëjtën përgjigje.

Sipas përkatësisë etnike, 57% e pjesëmarrësve maqedonas, 43% e shqiptarëve dhe 49% e pjesëmarrësve nga grupet e tjera etnike deklaruan se ndjekin rregullisht ose herë pas here lajmet për ndryshimet kushtetuese. Ka një prirje në rritje të interesit për lajmet në lidhje me ndryshimet kushtetuese me nivelin e arsimit – pjesëmarrësit me arsim të lartë (63%) dhe nivelet më të lartë arsimor (57%) deklaruan se ndjekin rregullisht ose herë pas here lajmet në lidhje me ndryshimet kushtetuese në krahasim me pjesëmarrësit me nivel më të ulët të arsimit.

P6.3. Ndryshimet e Kushtetutës për të përfshirë komunitetin bullgar në Preambulë

Rregullisht ndjek dhe informohem	 32.18%
Ndonjëherë ndjek informacione	 20.51%
Rrallë ndjek informacione	 18.76%
Asnjëherë / Nuk më intereson	 28.55%

Lidhur me marrëveshjen për ndërtimin e autostradave midis Qeverisë dhe kompanisë Bechtel-Enka, më shumë se gjysma e pjesëmarrësve në anketë thanë se ndjekin rregullisht ose herë pas here lajmet për zhvillimet në këtë temë; 28.5% thanë se kurrë nuk kanë ndjekur/nuk janë të interesuar për lajme mbi këtë temë. Sipas gjinisë, rezultoi se 31% e burrave, në krahasim me 22% të grave, raportuan se ndjekin rregullisht lajmet për këtë marrëveshje.

Midis pjesëmarrësve nga grupet më të moshuara, ka interes më të madh për këtë temë, që rregullisht pasohet nga 30% e pjesëmarrësve të moshës 55-64 vjeç dhe 43% e pjesëmarrësve mbi 65 vjeç, kundrejt 37% të pjesëmarrësve të moshës 25-34 vjeç dhe 44% të pjesëmarrësve të moshës midis 18-24 vjeç që kurrë nuk ndjekin/interesohen për temën. Më pak se gjysma e pjesëmarrësve të moshës 35-44 (47%) dhe 45-54 (45%) deklaruan se ndonjëherë ose rregullisht nuk ndjekin lajmet mbi këtë temë. Mund të konkludohet se interesi dhe shpeshtësia e ndjekjes së lajmeve në lidhje me marrëveshjen midis Qeverisë dhe kompanisë Bechtel-Enka rritet me moshën e pjesëmarrësve.

Sipas llojit të vendbanimit, 54% e pjesëmarrësve që jetojnë në fshat rregullisht ose herë pas here ndjekin lajmet mbi këtë temë, në krahasim me 47% të pjesëmarrësve nga një qytet që praktikojnë të njëjtën gjë.

Analiza e përgjigjeve sipas nivelit arsimor tregoi se 35% e pjesëmarrësve që kanë mbaruar fakultet dhe 42% e pjesëmarrësve me arsim me të lartë informohen rregullisht për marrëveshjen për ndërtimin e autostradave, në krahasim me 23% dukshëm më të ulët të pjesëmarrësve me arsim të mesëm dhe 15% të atyre me arsim fillor të përfunduar.

P6.4. Nënshkrimi i marrëveshjes mes Qeverisë dhe Bechtel-Enka për ndërtimin e autostradave

Rregullisht ndjek dhe informohem	26.49%
Ndonjëherë ndjek informacione	23.56%
Rrallë ndjek informacione	21.49%
Asnjëherë / Nuk më intereson	28.47%

Perceptimet rreth informimit për tema me interes publik

Pas bllokimit të pyetjeve në lidhje me interesin e pjesëmarrësve për tema të zgjedhura aktuale me interes publik, pati një bllok pyetjesh në lidhje me kënaqësinë e qytetarëve me informacionin e ndarë nga institucionet kompetente në lidhje me temat e përmendura.

Vetëm 3.2% e pjesëmarrësve besojnë se të gjitha informacionet në lidhje me rastin e koncesioneve të minierave Ilovica-Shtuka në Strumicë; 34% mendojnë se pak informacione ndahet, dhe 26.3% mendojnë se nuk ndahet asnjë informacion. Një përqindje e lartë e pjesëmarrësve, mbi një e treta (36%) nuk ishin në gjendje të jepnin një përgjigje të informuar se sa informacion ndahet në lidhje me çështjen e koncesionit të minierave.

Pjesëmarrësit mbi moshën 65 vjeç, mbi një e treta (35%) besojnë se institucionet kompetente nuk ndajnë informacion në lidhje me rastin e koncesionit të minierave në Strumicë. Nga ana tjetër, pothuajse gjysma e pjesëmarrësve të moshës 18-24 vjeç (48%) dhe 25-34 vjeç (46%) nuk kanë qëndrim në lidhje me shkëmbimin e informacioneve nga institucionet kompetente për këtë rast. Lidhur me këtë çështje, 29% e pjesëmarrësve të moshës 35-44 vjeç dhe 19% e moshës 45-54 vjeç besojnë se institucionet kompetente nuk ndajnë informacione për këtë rast; përveç kësaj 35% e pjesëmarrësve të moshës 35-44 vjeç dhe 42% e moshës 45-54 vjeç nuk kanë një qëndrim të përcaktuar për këtë çështje. Sipas rajonit të banimit, 42% e pjesëmarrësve nga Pellagonia dhe 44% e pjesëmarrësve nga rajoni i Pollogut, si dhe 40% e pjesëmarrësve nga zonat urbane nuk kanë qëndrim për ndarjen e informacioneve nga institucionet kompetente. Pothuajse 40% e pjesëmarrësve maqedonas dhe komuniteteve të tjera etnike besojnë se pak informacion ndahet për koncesionet; për dallim nga 45% e pjesëmarrësve shqiptarë, midis të cilëve 45% nuk kanë mendim për këtë çështje. Pjesëmarrësit me nivel më të ulët të arsimit (arsimi fillor i përfunduar ose më

pak, arsimi i mesëm) në një përqindje dukshëm më të lartë nuk janë të informuar/nuk kanë qëndrim mbi ndarjen e informacioneve nga institucionet kompetente në lidhje me këtë rast.

P7.1. Rasti i koncesionit të Euromax për minierat Ilovica-Shtuka në Strumicë

Ndahen të gjitha informacionet	 3.17%
Ndahen pak informacione	 34.01%
Nuk ndahen informacione	 26.25%
Nuk e di/ nuk ndjek / nuk ka përgjigje	 36.56%

Vetëm 5.6% e pjesëmarrësve besojnë se institucionet kompetente ndajnë të gjithë informacionin në lidhje me ndryshimet në Kodin penal; 40.2% mendojnë se ndahet pak informacion, 24.6% mendojnë se nuk ndahet asnjë informacion dhe pothuajse 30% nuk kanë njohuri/interes për ndarjen e informacionit në lidhje me këtë rast.

Një përqindje më e lartë e burrave (28%) krahasuar me gratë (22%) besojnë se institucionet kompetente nuk ndajnë informacion; dhe në drejtim të kësaj çështjeje, pjesëmarrësit mbi moshën 65 vjeç, më shumë se të gjitha grupet moshat e tjera – 35% besojnë se institucionet kompetente nuk ndajnë informacion për këtë rast. Përsëri, 45% e 18-24 dhe 35% e 25-34 vjeçarëve nuk kanë qëndrim /informacion në lidhje me ndarjen e informacionit në lidhje me këtë rast. Midis pjesëmarrësve të moshës 35-44 vjeç, 7% mendojnë se të gjitha informacionet ndahen, 41% mendojnë se pak informacione ndahen, 27% mendojnë se asnjë informacion nuk ndahet dhe 25% nuk kanë qëndrim specifik për këtë çështje. Në suazat e grupit prej 45-54 vjeç, 7% besojnë se të gjitha informacionet ndahen, 43% besojnë se pak informacione ndahen në lidhje me ndryshimet në Kodin penal; 15% besojnë se asnjë informacion nuk ndahet, dhe 35% nuk kanë një qëndrim të përcaktuar për këtë çështje. Midis pjesëmarrësve të moshës 55-64 vjeç, 7% besojnë se i gjithë informacioni ndahet, 47% mendojnë se pak informacion ndahet, 21% se nuk ndahet asnjë informacion dhe 24% nuk kanë mendim/njohuri për këtë çështje.

Pjesëmarrës nga rajoni i Vardarit, më shumë se pjesëmarrësit nga rajone të tjera – 32% besojnë se nuk ndahet asnjë informacion në lidhje me ndryshimet në Kodin penal, ndryshe nga pjesëmarrësit nga rajoni Jugperëndimor (19%) dhe ai i Pollogut (18%), të cilët pajtohen me këtë pretendim. 35% e pjesëmarrësve nga rajoni i Pellagonisë, më shumë se të gjitha rajonet e tjera,

nuk kanë pikëpamje/informacion në lidhje me shkëmbimin e informacionit nga institucionet kompetente për këtë rast. Një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve që jetojnë në qytet (33%) nuk kanë qëndrim në lidhje me ndarjen e informacioneve nga institucionet përkatëse, në krahasim me ata që jetojnë në fshat (25%). Një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve me arsim të lartë dhe më të lartë të përfunduar, besojnë se institucionet kompetente ndajnë informacion në një masë të caktuar dhe një përqindje më e ulët e këtij grupi nuk janë të informuar ose nuk kanë interes për informacion mbi këtë temë.

P7.2. Ndryshimet e fundit në Kodin penal

Ndahen të gjitha informacionet	5.58%
Ndahen pak informacione	40.20%
Nuk ndahen informacione	24.61%
Nuk e di/ nuk ndjek / nuk ka përgjigje	29.61%

Në kuadër të ndryshimeve kushtetuese, 6.8% e të gjithë pjesëmarrësve vlerësojnë se institucionet kompetente ndajnë të gjitha informacionet në lidhje me këtë proces; 37.2% besojnë se ndahet pak informacion, ndërsa 26.8% besojnë se nuk ndahet asnjë informacion. 29.3% shtesë nuk janë të informuar/nuk kanë interes për informacionin mbi këtë temë. Pjesëmarrësit mbi 65 vjeç, më shumë se të gjitha grupet moshat e tjera – 35% besojnë se institucionet kompetente nuk ndajnë informacion në lidhje me këtë rast; 42% nga 18-24 vjeç dhe 36% nga 25-34 vjeç, si dhe 34% e pjesëmarrësve të moshës 45-54 vjeç nuk kanë mendim/informacion në lidhje me shkëmbimin e informacionit në lidhje me këtë rast.

Sipas rajonit të banimit, 14% e pjesëmarrësve nga rajoni Verilindor besojnë se të gjitha informacionet në lidhje me ndryshimet kushtetuese ndahen; 45% e pjesëmarrësve nga rajoni i Pollogut besojnë se ndahet pak informacion; 34% e pjesëmarrësve nga rajoni i Pellagonisë nuk kanë qëndrim/interes për informacionet nga institucionet kompetente për këtë temë. Për më tepër, 43% e banorëve nga zonat rurale besojnë se pak informacion ndahet, krahasuar me pjesëmarrësit nga zonat urbane, ndër të cilat 34% ndajnë këtë pikëpamje. Për më tepër, 32% e banorëve të zonave urbane nuk kanë mendim/informacion mbi marrëdhëniet e autoriteteve në informimin e publikut, ndryshe nga 24% e banorëve të zonave rurale që dhanë të njëjtën përgjigje.

Një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve shqiptarë (35%), krahasuar me maqedonasit (27%) dhe komunitetet e tjera etnike (29%), nuk kanë mendim për shkëmbimin e informacionit nga institucionet kompetente. Përsëri, një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve me arsim të lartë dhe më të lartë të përfunduar, besojnë se institucionet kompetente ndajnë informacion në një masë të caktuar dhe një përqindje më e ulët e këtij grupi nuk janë të informuar ose nuk kanë interes për informacion mbi këtë temë.

P7.3. Ndryshimet e Kushtetutës në drejtim të përfshirjes së komunitet bullgar në Preambulë

Ndahen të gjitha informacionet	6.76%
Ndahen pak informacione	37.17%
Nuk ndahen informacione	26.77%
Nuk e di/ nuk ndjek / nuk ka përgjigje	29.30%

Më pak se 5% e pjesëmarrësve besojnë se Qeveria ndan të gjitha informacionet në lidhje me nënshkrimin e marrëveshjes për ndërtim të autostradës me kompaninë Bechtel-Enka; një e treta (33.8%) mendojnë se ndahet pak informacion; 31.8% mendojnë se nuk ndahet asnjë informacion, ndërsa 29.6% nuk kanë qëndrim/interes për këtë çështje.

Burrat (36%) në një përqindje më të lartë se gratë (28%) besojnë se Qeveria nuk ndan informacion në lidhje me këtë rast. Pjesëmarrësit mbi 65 vjeç, më shumë se të gjitha grup moshat e tjera – 41% besojnë se institucionet kompetente nuk ndajnë informacion në lidhje me këtë rast; 43% nga 18-24 vjeç dhe 34% nga 25-34 vjeç; grup moshë e pjesëmarrësve 45-54 vjeç në një përqindje më të lartë krahasuar me grup moshat e tjera (37%) nuk janë të informuar/interesuar/nuk kanë qëndrim në lidhje me ndarjen e informacionit në lidhje me këtë rast.

Sipas llojit të vendbanimit, 32% e pjesëmarrësve nga zonat urbane, në krahasim me 25% të pjesëmarrësve nga fshatrat, nuk kanë asnjë informacion/interes për tu informuar lidhur me marrëveshjen për ndërtimin e autostradave. Përgjigjet sipas përkatësisë etnike treguan se 34% e maqedonasve besojnë se asnjë informacion nuk ndahet nga institucionet kompetente në lidhje me rastin Bechtel-Enka; këtë mendim e ndajnë 26% shqiptarë dhe 31% e komuniteteve të tjera etnike. 35% e pjesëmarrësve shqiptarë nuk kanë mendim/interes për tu informuar mbi këtë temë, ndryshe nga 28% e maqedonasve dhe 27% e komuniteteve të tjera etnike.

Përsëri, një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve me arsim të lartë dhe më të lartë të përfunduar, besojnë se institucionet kompetente ndajnë informacion në një masë të caktuar dhe një përqindje më e ulët e këtij grupi nuk janë të informuar ose nuk kanë interes për informacion mbi këtë temë.

P7.4. Nënshkrimi i marrëveshjes mes Qeverisë dhe Bechtel-Enka për ndërtimin e autostradave

Ndahen të gjitha informacionet	4.81%
Ndahen pak informacione	33.80%
Nuk ndahen informacione	31.84%
Nuk e di/ nuk ndjek / nuk ka përgjigje	29.56%

Perceptimet në lidhje me mënyrën e komunikimit të institucioneve shtetërore me publikun

Blloku tjetër i pyetjeve kishte të bënte me perceptimet e pjesëmarrësve për frekuencën, disponueshmërinë, qartësinë dhe kuptueshmërinë e informacionit të ndarë nga institucionet shtetërore.

Vetëm 3.2% e të anketuarve vlerësuan se institucionet publike ndajnë rregullisht informacion; nga ana tjetër, 21.4% nuk pajtohen aspak me këtë pretendim. Vlera mesatare e përgjigjeve është 3.6 në shkallën nga 1 në 5, ku 1 do të thotë se plotësisht pajtohem dhe 5 – aspak nuk jam pajtohem. Pjesëmarrësit më të vjetër në përgjithësi më pak pajtohem me pretendimin se institucionet kompetente ndajnë rregullisht informacionin. Pjesëmarrësit nga rajoni Lindor në një përqindje më të lartë nuk pajtohen me këtë deklaratë (64%) në krahasim me rajonet e tjera; ndërsa pjesëmarrësit nga rajoni Juglindor (gjithsej 15%), Pollogu (17%) dhe rajoni i Pellagonisë (14%) në një përqindje më të lartë besojnë se institucionet publike ndajnë rregullisht informacione.

P8.1. Informacionet që ndahen nga institucionet publike janë të rregullta

Pajtohem plotësisht	3.23%
Pajtohem	8.85%
As pajtohem, as nuk pajtohem	32.12%
Nuk pajtohem	34.35%
Aspak nuk pajtohem	21.44%

Vetëm 3.7% e pjesëmarrësve pajtohen plotësisht me pretendimin se informacioni i ndarë nga institucionet publike është i disponueshëm; 21.6% nuk pajtohen aspak me këtë pretendim. Vlera mesatare e përgjigjeve është 3.6 në shkallën nga 1 në 5, ku 1 do të thotë se plotësisht pajtohem dhe 5 – aspak nuk jam pajtohem. Në lidhje me këtë çështje, u dallua grupi më i ri i pjesëmarrësve të moshës 18-24 vjeç, të cilët në një përqindje më të lartë se grup moshat e tjera – 67%, nuk pajtohen që informacioni i ndarë nga institucionet publike është i disponueshëm. Nuk u shfaqën dallime të tjera të rëndësishme për sa i përket karakteristikave të tjera socio-demografike të pjesëmarrësve.

P8.2. Informacionet që ndahen nga institucionet publike janë të qasshme

Pajtohem plotësisht	3.71%
Pajtohem	9.98%
As pajtohem, as nuk pajtohem	32.61%
Nuk pajtohem	32.13%
Aspak nuk pajtohem	21.57%

Ashtu si në rastin e pyetjes së mëparshme, 3.5% e pjesëmarrësve pajtohen plotësisht me pohimin se informacioni i publikuar nga institucionet publike është i qartë; për dallim nga 22.2% që nuk pajtohen aspak me këtë pohim. Vlera mesatare e përgjigjeve është 3.6 në shkallën nga 1 në 5, ku 1 do të thotë se plotësisht pajtohem dhe 5 – aspak nuk jam pajtohem. Për këtë çështje, u veçuan grupi më i ri i pjesëmarrësve të moshës 18-24 vjeç (63%) dhe grupi më i moshuar i pjesëmarrësve mbi 65 vjeç (59%), të cilët në një përqindje më të lartë se grup moshat e tjera, nuk ishin dakord me këtë deklaratë. Për sa i përket kësaj çështje, u veçuan pjesëmarrësit me shkallë të lartë të arsimit universitar, të cilët më shumë se grupet e tjera pajtohen me pretendimin se informacioni i ndarë nga institucionet publike është i qartë; për krahasim, vetëm 10% e pjesëmarrësve me arsim fillor dhe 15% e atyre me arsim të mesëm ndajnë këtë pikëpamje.

P8.3. Informacionet që ndahen nga institucionet publike janë të qarta

Pajtohem plotësisht	3.54%
Pajtohem	10.54%
As pajtohem, as nuk pajtohem	31.88%
Nuk pajtohem	31.84%
Aspak nuk pajtohem	21.19%

4.1% e pjesëmarrësve në anketë pajtohen plotësisht me pretendimin se informacioni i ndarë nga institucionet publike është i kuptueshëm; nga ana tjetër, 23% nuk pajtohen aspak me këtë pretendim. Vlera mesatare e përgjigjeve është 3.6 në shkallën nga 1 në 5, ku 1 do të thotë se plotësisht pajtohem dhe 5 – aspak nuk jam pajtohem. Pjesëmarrësit nga grup moshë 25-34 vjeç në një përqindje pak më të lartë pajtohen me pretendimin se informacioni është i kuptueshëm, krahasuar me grup moshat e tjera. Sipas rajonit të banimit, u dalluan pjesëmarrësit nga rajoni i Pollogut, të cilët në një shkallë disi më të lartë pajtohen me pretendimin se këto informacione janë disi të kuptueshme. Pjesëmarrësit me nivel arsimor të studimeve pasuniversitare ose më të larta në një përqindje më të lartë pajtohen se informacioni nga institucionet publike është i kuptueshëm, krahasuar me të gjitha grupet e tjera arsimore.

P8.4. Informacionet që ndahen nga institucionet publike janë të kuptueshme

Pajtohem plotësisht	4.11%
Pajtohem	12.31%
As pajtohem, as nuk pajtohem	29.02%
Nuk pajtohem	31.56%
Aspak nuk pajtohem	23.00%

Të pyetur se sa prej tyre besojnë se komunikimi i institucioneve publike me qytetarët dhe bazuar në fakte, shumica e pjesëmarrësve – 42.5%, besojnë se nuk ka ndryshuar në krahasim me vitet e mëparshme; 37% besojnë se komunikimi në vitet e fundit është më pak i bazuar në fakte, ndërsa vetëm 8.6% besojnë se është më shumë i bazuar në fakte. Midis grupit më të moshuar të pjesëmarrësve (65+), një përqindje më e lartë beson se komunikimi publik është më pak i bazuar në fakte, ndërsa në kuadër të grup moshës 25-34 vjeç, shumica e pjesëmarrësve besojnë se nuk ka ndryshuar. Pjesëmarrësit me shkollë të mesme dhe nivele të larta arsimore në përqindje më të lartë besojnë se komunikimi publik bazohet në fakte.

P9. Vitet e fundit, në çfarë mase komunikimi nga institucionet publike me qytetarët bazohet në fakte:

Më shumë bazohet në fakte	8.59%
Më pak bazohet në fakte	36.98%
Nuk ka ndryshuar	42.53%
Nuk e di / pa përgjigje	11.90%

Perceptimet për llogaridhënien e autoriteteve shtetërore

Grupi tjetër i pyetjeve adresoi perceptimet e pjesëmarrësve për sa i përket llogaridhënies së organeve shtetërore. Kur u pyetën se sa pajtohen ose nuk pajtohen me deklaratën se Qeveria shpesh ka justifikime për funksionarët e partive që sillen në mënyrë të papërshtatshme, një e katërta e pjesëmarrësve të anketës pajtohen plotësisht me këtë deklaratë, me rezultatin mesatar të përgjigjeve që është 2.9 në shkallën prej 1-5 ku 1 do të thotë plotësisht pajtohem dhe 5 – nuk pajtohem aspak.

Grup moshë më e re e pjesëmarrësve (18-24) në një shkallë më të lartë nuk pajtohet me këtë deklaratë; nga ana tjetër, pothuajse gjysma e pjesëmarrësve nga grup moshat 35-44, 45-54 dhe mbi 65 vjeç pajtohen deri në një farë mase me deklaratën se shpesh ka justifikime për funksionarët e partisë që sillen në mënyrë të papërshtatshme. Sipas rajonit të banimit, 48% e pjesëmarrësve nga rajoni Jug-Lindor, 53% e pjesëmarrësve nga rajoni Veri-Lindor dhe 46% nga rajoni i Shkupit pajtohen se shpesh ka justifikime për funksionarët e partisë që nuk sillen në mënyrë të përshtatshme; në të kundërt, vetëm 33% e pjesëmarrësve nga rajoni Jug-Perëndimor pajtohen me këtë deklaratë.

Një analizë e përgjigjeve sipas përkatësisë etnike tregoi se 47% e maqedonasve, në krahasim me 38% të shqiptarëve dhe 40% të pjesëmarrësve nga komunitetet e tjera ishin dakord me deklaratën. Vërehet një tendencë për rritje të pajtueshmërisë me pretendimin me rritjen e nivelit arsimor të pjesëmarrësve.

P10.1. Shpesh ka justifikime për funksionarët partiak që sillen në mënyrë të papërshtatshme

Pajtohem plotësisht	 24.95%
Pajtohem	 19.30%
As pajtohem, as nuk pajtohem	 17.28%
Nuk pajtohem	 18.98%
Aspak nuk pajtohem	 19.49%

Vetëm 2.5% e pjesëmarrësve të anketës pajtohen plotësisht me deklaratën se qeveria punon hapur dhe në mënyrë etike; më shumë se dy të tretat e pjesëmarrësve nuk pajtohen aspak me këtë deklaratë. Vlera mesatare e përgjigjeve është 3.8 në shkallën nga 1 në 5, ku 1 do të thotë se plotësisht pajtohem dhe 5 – nuk pajtohem aspak. Pjesëmarrësit e moshës 25-34 (15%) dhe 35-44 (16%), më shumë se grup moshat e tjera, shprehën pajtimin me

deklaratën për funksionim të hapur dhe të ndershëm të Qeverisë. Për dallim prej tyre, 70% e pjesëmarrësve të moshës 45-54 vjeç dhe 72% e pjesëmarrësve mbi 65 vjeç pjesërisht ose plotësisht nuk ishin dakord me këtë deklaratë. Pjesëmarrësit nga rajoni i Pollogut (13%), më shumë se pjesëmarrësit nga të gjitha rajonet e tjera (8-11%) pajtohen që Qeveria punon hapur dhe në mënyrë etike.

P10.2. Punon në mënyrë të hapur dhe etike

Pajtohem plotësisht	2.52%
Pajtohem	7.74%
As pajtohem, as nuk pajtohem	24.35%
Nuk pajtohem	33.44%
Aspak nuk pajtohem	31.95%

Vetëm 2.9% e pjesëmarrësve në anketë pajtohen pjesërisht ose plotësisht me deklaratën se Qeveria respekton institucionet demokratike të shtetit. Vlera mesatare e përgjigjeve është 3.8 në shkallën nga 1 në 5, ku 1 do të thotë se plotësisht pajtohem dhe 5 – nuk pajtohem aspak. Dy të tretat e pjesëmarrësve nuk pajtohen me këtë deklaratë. Grupi i pjesëmarrësve të moshës 18-24 vjeç (67%), 45-54 vjeç (66%) dhe mbi 65 vjeç (70%) në një përqindje më të lartë se grup moshat të tjera nuk pajtohen me këtë deklaratë. Nga ana tjetër, pjesëmarrësit nga rajoni i Pollogut (21%), në një përqindje më të lartë të pjesëmarrësve nga të gjitha rajonet e tjera, pajtohen pjesërisht ose plotësisht se Qeveria respekton institucionet demokratike në vend. Pjesëmarrësit që jetojnë në qytet (66%), në një përqindje më të lartë nuk pajtohen me këtë deklaratë, krahasuar me ata që jetojnë në fshat (59%). Sipas përkatësisë etnike, vetëm 10% e maqedonasve, 16% e shqiptarëve dhe pjesëmarrësve nga grupet e tjera etnike pajtohen pjesërisht ose plotësisht me deklaratën se Qeveria respekton institucionet demokratike të shtetit.

Pajtimi me deklaratën se Qeveria respekton institucionet demokratike të shtetit është disi më e lartë midis pjesëmarrësve me arsim të mesëm të përfunduar (14%), të lartë (11%) dhe arsim më të lartë (16%). Për krahasim, një pëlqim i tillë u vërejt në vetëm 5% të pjesëmarrësve me arsim fillor ose më pak.

P10.3. Respekton institucionet demokratike të shtetit

Pajtohem plotësisht	2.88%
Pajtohem	9.47%
As pajtohem, as nuk pajtohem	24.44%
Nuk pajtohem	30.19%
Aspak nuk pajtohem	33.02%

Në kuadër të bllokut të ardhshëm të pyetjeve, u hulumtuan perceptimet e pjesëmarrësve në lidhje me punën e deputetëve në Kuvend. Më pak se 1% e të gjithë pjesëmarrësve në anketë mendojnë se deputetët kujdesen gjithmonë për qytetarët që përfaqësojnë; 12.1% e pjesëmarrësve mendojnë se kujdesen ndonjëherë; 28.6% mendojnë se është e rrallë, ndërsa 58.4% mendojnë se deputetët nuk kujdesen kurrë për qytetarët. Mendimi se deputetët “asnjëherë” nuk kujdesen për qytetarët që përfaqësojnë është më i përhapur në mesin e pjesëmarrësve të moshës 55-64 vjeç (62%) dhe mbi 65 vjeç (67%). Që deputetët asnjëherë nuk përfaqësojnë interesat e qytetarëve konsiderojnë 72% e pjesëmarrësve nga rajoni Lindor; përkatësisht, 94% e pjesëmarrësve nga rajoni i Vardarit dhe 92% nga rajoni Lindor besojnë se deputetët rrallë ose kurrë nuk kujdesen për qytetarët. Nga ana tjetër, ekziston një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve nga rajoni i Shkupit (15%), rajoni Verilindor (16%) dhe rajoni i Pellagonisë (16%) të cilët besojnë se deputetët ndonjëherë ose gjithmonë marrin parasysh qytetarët kur marrin vendime.

Pjesëmarrësit që jetojnë në fshat në një përqindje më të lartë (90%) besojnë se deputetët rrallë ose kurrë nuk marrin parasysh nevojat e qytetarëve, ndryshe nga 85% e pjesëmarrësve që jetojnë në qytet. Ekziston një tendencë e rritjes së pajtimit me mendimin se deputetët ndonjëherë ose gjithmonë marrin parasysh qytetarët që përfaqësojnë, me rritjen e nivelit të arsimit.

P11.1. Kujdesen për qytetarët që përfaqësojnë

Gjithmonë	0.90%
Ndonjëherë	12.07%
Rrallë	28.61%
Asnjëherë	58.42%

Vetëm 2.89% e pjesëmarrësve mendojnë se deputetët gjithmonë martojnë ligje dhe politika që janë me interes publik; 17.1% mendojnë se kjo ndodh

ndonjëherë, 29.8% rrallë, ndërsa 50.2% mendojnë se deputetët kurrë nuk miratojnë ligje dhe politika që janë me interes publik. Në kuadër të grup moshës 55-64 vjeç dhe mbi 65 vjeç, më shumë se të gjitha grupet e tjera besojnë se deputetët kurrë nuk miratojnë ligje dhe politika me interes publik. Madje 87% e pjesëmarrësve në rajonin e Vardarit mendojnë se kjo ndodh rrallë ose kurrë; nga ana tjetër, 26% e pjesëmarrësve nga rajoni Verilindor, më shumë se të gjitha rajonet e tjera, mendojnë se deputetët ndonjëherë ose shpesh e bëjnë këtë. Edhe në drejtim të kësaj çështje ekziston një tendencë e rritjes së pajtimit me mendimin se deputetët ndonjëherë ose gjithmonë marrin parasysh qytetarët që përfaqësojnë, me rritjen e nivelit të arsimit.

P11.2. Miratojnë ligje dhe politika që janë në interes të publikut

Gjithmonë	2.89%
Ndonjëherë	17.10%
Rrallë	29.81%
Asnjëherë	50.19%

Blloku tjetër i pyetjeve kishte të bënte me perceptimet e pjesëmarrësve për sa i përket ndëshkimit të veprave për të cilat ekziston dyshim i arsyeshëm se është kryer një krim. Të pyetur nëse besojnë se Prokuroria Publike (PP) rregullisht fillon procedura pas pranimin të informacioneve, me këtë deklaratë u pajtuan plotësisht ose pjesërisht vetëm 6.1% e pjesëmarrësve të anketës, ndërsa më shumë se dy të tretat shprehën mospajtim. Nota mesatare e përgjigjeve të pjesëmarrësve është 4, në shkallën nga 1 deri në 5, ku 1 është plotësisht pajtohem dhe 5 aspak nuk pajtohem. Mbi 70% e kategorive të pjesëmarrësve më të moshuar nuk pajtohen ose nuk pajtohen plotësisht me këtë deklaratë. Vetëm 1% e pjesëmarrësve nga rajoni Lindor pajtohen ose pajtohen plotësisht me pohimin se PP-ja fillon rregullisht procedura pas një informacioni të pranuar. Një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve nga rajoni Veri-Lindor (9%), Jug-Perëndimor (8%) dhe 7% nga rajoni i Shkupit dhe Pollogut ndajnë këtë mendim. Një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve që jetojnë në fshat (77%) nuk pajtohen ose nuk pajtohen plotësisht me pretendimin e deklaruar në krahasim me banorët që jetojnë në qytet (70%).

P12.1. Prokuroria publike fillon rregullisht procedurat pas pranimit të informacioneve

Pajtohem plotësisht	1.23%
Pajtohem	4.97%
As pajtohem, as nuk pajtohem	21.21%
Nuk pajtohem	34.93%
Aspak nuk pajtohem	37.66%

Më pak se 1% e të gjithë pjesëmarrësve të anketës pajtohen plotësisht me pretendimin se akuzat e ngritura nga PP-ja, zgjidhen rregullisht; përqindja kumulative e pjesëmarrësve që kanë shprehur pajtim me këtë deklaratë është më e ulët se 5%. Pothuajse 40% e pjesëmarrësve nuk pajtohen aspak me këtë deklaratë. Nota mesatare e përgjigjeve të pjesëmarrësve është 4.1, në shkallën nga 1 deri në 5, ku 1 është plotësisht pajtohem dhe 5 aspak nuk pajtohem. Burrat (43%), në një përqindje më të lartë se gratë (36%), nuk pajtohen aspak me deklaratën se akuzat marrin epilog gjyqësor. Dhe sa i përket kësaj çështje, rezultoi se pjesëmarrësit nga grupet e më të moshuara në një përqindje më të lartë besojnë se nuk ka zgjidhje gjyqësore për aktakuzat – mbi 40% nuk pajtohen aspak me pretendimin në pyetje.

Për sa i përket përkatësisë rajonale, u veçuan pjesëmarrësit nga rajoni i Vardarit (54%) dhe Juglindor (50%) të cilët, në një përqindje dukshëm më të lartë krahasuar me pjesëmarrësit nga rajone të tjera, nuk pajtohen aspak me deklaratën se ekziston epilog i rregullt gjyqësor i aktakuzave të ngritura nga Prokuroria Publike. Për krahasim, vetëm 29% e pjesëmarrësve nga rajoni jugperëndimor ndajnë këtë mendim.

Sipas përkatësisë etnike, 44% e pjesëmarrësve maqedonas nuk pajtohen aspak me këtë deklaratë, krahasuar me 31% të shqiptarëve dhe 38% të bashkësive të tjera etnike. Ekziston një tendencë e rritjes së pajtimit me mendimin se deputetët ndonjëherë ose gjithmonë marrin parasysh qytetarët që përfaqësojnë, me rritjen e nivelit të arsimit. Përfundim bën grupi me shkallën më të lartë arsimore (master, doktoraturë ose specializim), rezultati mesatar i përgjigjeve të të cilit është dukshëm më i ulët dhe më afër rezultatit mesatar të pjesëmarrësve me arsim fillor të përfunduar. Kjo është kryesisht për shkak të një përqindjeje më të lartë të pjesëmarrësve me këtë nivel arsimor që nuk kanë një qëndrim të përcaktuar ose kanë zgjedhur një shkallë më të ulët të pajtimit.

P12.2. Akuzat e ngritura nga Prokuroria publike rregullisht kanë epilog gjyqësor

Pajtohem plotësisht	0.89%
Pajtohem	3.79%
As pajtohem, as nuk pajtohem	21.36%
Nuk pajtohem	34.30%
Aspak nuk pajtohem	39.67%

Vetëm 1.7% e pjesëmarrësve të anketës pajtohen plotësisht me pretendimin se publiku është i informuar për rrjedhën e procedurave gjyqësore, përqindja e përgjithshme e pjesëmarrësve që pajtohen me këtë deklaratë është 6.9%, ndërsa mbi 70% e pjesëmarrësve nuk pajtohen ose nuk pajtohen aspak me këtë deklaratë. Gratë (8%) në një përqindje pak më të lartë se burrat (5%) pajtohen me deklaratën se publiku është i informuar për rrjedhën e procedurave. 76% e pjesëmarrësve nga rajoni Lindor, krahasuar me 61% nga rajoni Jugperëndimor, nuk pajtohen ose nuk pajtohen plotësisht me deklaratën se publiku është i informuar për rrjedhën e procedurave.

P12.3. Publiku informohet për rrjedhën e procedurave

Pajtohem plotësisht	1.66%
Pajtohem	5.22%
As pajtohem, as nuk pajtohem	22.63%
Nuk pajtohem	32.73%
Aspak nuk pajtohem	37.77%

Besimi në institucione

Blloku i fundit i pyetjeve ka të bëjë me nivelin e besimit të pjesëmarrësve në institucione. Besimi u shqyrtua në lidhje me pesëmbëdhjetë institucione për të cilat pjesëmarrësit shprehën nivelin e besimit në shkallën nga 1 në 10, ku 1 tregon – aspak nuk kam besim, dhe 10 – kam besim të plotë. Besimi në institucione shprehet si vlera mesatare e përgjigjeve të pjesëmarrësve. Nga përgjigjet mund të konkludohet se niveli i besimit ndryshon nga i ulët në të moderuar, ku nuk ka asnjë institucion që gëzon besim të lartë nga pjesëmarrësit.

Institucioni me besimin më të lartë të qytetarëve është ushtria, me një rezultat mesatar besimi prej 4.9; pasuar nga komunitetet fetare, për të cilat rezultati mesatar i besimit është 4.4. Këto janë dy institucionet e vetme, rezultati mesatar i të cilave është mbi 4. Organizatat ndërkombëtare dhe aleancat si Kombet e

Bashkuara (3.9), NATO (3.8) dhe BE (3.5) gëzojnë besim të moderuar nga pjesëmarrësit. Policia (3.8), pushteti lokal (3.7) dhe Presidenti i shtetit (3.5) janë institucione të shtetit që gëzojnë besim të moderuar. Mediat (3.5) dhe organizatat e shoqërisë civile (3.5) gjithashtu mund të llogariten në listën e institucioneve në të cilat pjesëmarrësit gëzojnë besim të ulët deri në të moderuar. Qeveria (2.8), Kuvendi (2.7). Partitë politike (2.5), Prokuroria publike (2.5) dhe gjykatat (2.4) janë institucionet në të cilat qytetarët kanë besimin më të ulët.

Qeveria, Kuvendi dhe partitë politike janë institucione ndaj të cilave burrat kanë besim pak më të lartë se gratë. Me përjashtim të ushtrisë, për të gjitha institucionet për të cilat është analizuar niveli i besimit, ekziston një tendencë e rënies së besimit me rritjen e moshës së pjesëmarrësve, përkatësisht pjesëmarrësit më të rinj tregojnë besim disi më të lartë në krahasim me të moshuarit.

Pjesëmarrësit nga rajoni i Pollogut tregojnë një nivel mesatar më të lartë të besimit në të gjitha institucionet (me përjashtim të ushtrisë) në krahasim me të gjitha rajonet e tjera. Pjesëmarrësit nga rajonet e Vardarit dhe rajonit Verilindor tregojnë besim mesatarisht më të lartë në autoritetet lokale, ndërsa pjesëmarrësit nga rajoni Lindor tregojnë besim mesatarisht më të lartë në ushtri.

Pjesëmarrësit nga fshatrat tregojnë besim mesatarisht më të lartë në mediat (4.0) krahasuar me pjesëmarrësit nga qyteti (3.6); Bashkimi Evropian (fshat – 3.8, qytet – 3.4), NATO (fshat – 4.1, qytet – 3.6), komunitetet fetare (fshat – 4.9, qytet – 4.1).

Pjesëmarrësit shqiptarë tregojnë një shkallë më të lartë besimi në shumicën e institucioneve që u përfshinë në anketë në krahasim me maqedonasit: Qeveria (shqiptarët – 3.5, maqedonasit – 2.6), Kuvendi (shqiptarët – 3.5, maqedonasit – 2.4), partitë politike (shqiptarët – 2.9, maqedonasit – 2.4), Prokuroria publike (shqiptarët – 3.0, maqedonasit – 2.3), gjykatat (shqiptarët – 3.0, maqedonasit – 2.3), organizatat joqeveritare (shqiptarët – 3.8, maqedonasit – 3.3), Bashkimi Evropian (shqiptarët – 4.7, maqedonasit – 3.1), NATO (shqiptarët – 5.0, maqedonasit – 3.4), OKB (shqiptarët – 4.6, maqedonasit – 3.6), Presidenti (shqiptarët – 4.5, maqedonasit – 3.2), komunitetet fetare (shqiptarët – 4.9, maqedonasit – 4.2), si dhe policia (shqiptarët – 4.4, maqedonasit – 3.7).

Ekziston një tendencë e rritjes së besimit në institucione të caktuara me rritjen e nivelit arsimor.

P12.3. Publiku informohet për rrjedhën e procedurave

Armata	4.9
Policia	3.8
Bashkësitë fetare	4.4
Presidenti i RMV-së	3.5
Pushteti lokal	3.7
Kombet e Bashkuara	3.9
NATO	3.8
Bashkimi Evropian	3.5
Organizata joqeveritare	3.5
Mediat	3.8
Gjykatat	2.4
Prokuroria publike	2.5
Partitë politike	2.5
Kuvendi	2.7
Qeveria	2.8

Krahasimi i përgjigjeve me hulumtimin e anketës së vitit 2022

Përgjigjet e pjesëmarrësve mund t'i krahasojmë me një bllok të veçantë pyetjesh me përgjigjet e mbledhura në hulumtimin e vitit 2022. Kjo ka të bëjë kryesisht me pyetjet për media të preferuara për informim, praktikën e verifikimit të besueshmërisë së informacioneve që ndajnë mediat, si dhe ballafaqimin me dezinformatat. Për hir të qartësisë së metodologjisë, disa nga pyetjet në pyetësorin e këtij viti janë modifikuar dhe për to krahasimi mund të bëhet vetëm në mënyrë indirekte.

Një nga pyetjet e përgjigjura nga pjesëmarrësit në të dy hulumtimet ka të bëjë me identifikimin e mediave kryesore që përdorin qytetarët për të marrë informacione. Një krahasim i pjesshëm është i mundur për këtë pyetje sepse është bërë modifikim i përgjigjeve të mundshme në anketë¹. Gjegjësisht, më shumë se dy të tretat e pjesëmarrësve në të dy hulumtimet veçuan televizionin

1 Në anketën e vitit 2022, pjesëmarrësit dhanë përgjigje për shumë media sociale individuale. Për shkak të shkallës së ulët të përgjigjes për media të caktuara sociale dhe në interes të efektivitetit të procesit të anketës, mediat sociale individuale grupohen në një kategori – mediat sociale.

si mediumin nga i cili marrin informacione. Në vitin 2023, përqindja e pjesëmarrësve të informuar nga mediat sociale ishte 57.3%; në vitin 2022, 47% e pjesëmarrësve përdorën Facebook, 14% YouTube, 7% Tiktok, 3% Twitter (X) dhe 3% Instagram për informim. Meqenëse në të dyja rastet pjesëmarrësit kishin mundësi të jepnin më shumë përgjigje për pyetjen, nuk mund të përcaktohet me saktësi pjesëmarrja e të gjitha mediave sociale në informim². Pak më pak se një e katërta e pjesëmarrësve (24%) në të dy anketat kanë deklaruar se ishin informuar nga ueb faqet; përdorimi i portaleve të lajmeve – agregatët është rritur, nga 11% në 2022, në 20% në 2023. Informacion nga miqtë ose kolegët kanë marrë 7% e pjesëmarrësve në vitin 2022, krahasuar me 11% në vitin 2023. Gazetat dhe radioja përdoren nga 6% e pjesëmarrësve në vitin 2023, krahasuar me 3% të gazetave dhe 5% të radios për pjesëmarrësit e anketës të vitit 2022.

Pyetja tjetër ka të bëjë me qëndrimin e pjesëmarrësve ndaj përmbajtjes që plasojnë mediat. Edhe në këtë rast, vetëm një krahasim i ndërmjetëm i përgjigjeve është i mundur sepse në anketën e vitit 2023 pyetja u nda në dy pyetje të veçanta, për të fituar më shumë njohuri në lidhje me frekuencën e praktikave të caktuara për verifikimin e besueshmërisë dhe saktësisë së informacionit³. Në pyetjen “Si e dini nëse mund t’i besoni mediave nga të cilat informoheni?” 54% deklaruan se dyshojnë gjithçka që publikohet; kjo përgjigje u nda nga 56% e pjesëmarrësve në vitin 2023. Në mënyrë të konsiderueshme më shumë pjesëmarrës – 30.1% në vitin 2023 u përgjigjën se ata supozonin se ajo që lexonin “ishte e besueshme sepse ishte publikuar”, krahasuar me 14% të pjesëmarrësve në vitin 2022 që dhanë të njëjtën përgjigje. Gjithashtu, 14% e pjesëmarrësve në vitin 2023 deklaruan se “nuk dyshojnë në lajmet sepse gjithçka që publikohet në media është e vërtetë”, kundrejt 4% të pjesëmarrësve në vitin 2022 që zgjodhën këtë përgjigje. Përsëri, duhet të theksohet se ekzistojnë dallime metodologjike në zbatimin e anketës dhe dallimet e gjetura duhet të merren me rezervë.

2 Sepse një pjesëmarrës mund të përdorë media të shumta sociale si burime informacioni.

3 Në anketën e vitit 2022 në pyetjen “Si e dini se mund tu besoni mediave nga të cilat informoheni?”, pjesëmarrësit mund të zgjidhnin një ose më shumë nga përgjigjet e mundshme të mëposhtme: supozoj se ajo që lexoj është e besueshme sepse është publikuar; nuk kam asnjë dyshim sepse gjithçka që publikohet në media është e saktë; kontrolloj publikuesin e lajmeve; kontrolloj nëse është nënshkruar autori i tekstit; konsultohem me dikë që është i udhëzuar; dyshoj në gjithçka që publikohet; kontrolloj nëse dhe si përcillet lajmi në media të tjera. Në vitin 2023, pyetja ndahet në dy pyetje të veçanta ku marrëdhënia me besueshmërinë e lajmeve është pyetja e parë, ndërsa praktikat për kontrollimin e saktësisë dhe besueshmërisë janë një pyetje e veçantë, për të cilën jepen përgjigje në shkallën e frekuencës së praktikës (gjithmonë, ndonjëherë, rrallë, asnjëherë).

Kur bëhet fjalë për praktikën e verifikimit të lajmeve, 18% e të anketuarve në anketën e vitit 2023 gjithmonë, dhe 23% ndonjëherë kontrollojnë botuesin/publikuesin e lajmeve, krahasuar me 7% të të anketuarve që thanë se e praktikonin këtë në vitin 2022. Midis pjesëmarrësve në anketën e vitit 2023, 14% gjithmonë, dhe 19% ndonjëherë kontrollojnë nëse autori i tekstit është nënshkruar; në anketën e vitit 2022, përqindja e pjesëmarrësve që dhanë një përgjigje të tillë ishte 6%. Këshillat nga dikush që mendon se di më shumë për temën gjithmonë kërkojnë 15% e pjesëmarrësve të anketës në vitin 2023, dhe ndonjëherë këtë e bëjnë 29%. Si pjesë e anketës të vitit 2022, përqindja e pjesëmarrësve që u konsultuan me një person tjetër ishte 16%. Pak më pak se një e treta, 28% e pjesëmarrësve në vitin 2023 gjithmonë kontrollojnë se si raportohen lajmet nga mediat e tjera; këtë e bëjnë ndonjëherë 25% e të anketuarve. Për krahasim, 30% e pjesëmarrësve në hulumtim në vitin 2022 kontrolluan se si raportohet një lajm nga disa media. Për sa i përket këtyre përgjigjeve, është gjithashtu e nevojshme të merret parasysh rezerva metodologjike rreth krahasimit të të dhënave nga dy anketat.

Pyetja tjetër ka të bëjë me vetëvlerësimin e pjesëmarrësve nëse mund të dallojnë kur një lajm është i rremë ose dezinformatë. Përqindje dukshëm më e lartë e pjesëmarrësve të anketës që nga viti 2023 – 32% thanë se gjithmonë mund të njihnin lajmet e rreme ose dezinformatat. Për krahasim, në vitin 2022, 22% e pjesëmarrësve dhanë këtë përgjigje. Megjithatë, në vitin 2022, përqindja e pjesëmarrësve që u përgjigjën se mund të njihnin herë pas here dezinformimin ishte më e lartë – 51%, krahasuar me 35% në vitin 2023. Në vitin 2023, përqindja e pjesëmarrësve që thanë se nuk mund të njihnin dezinformimin ishte gjithashtu më e lartë – 11%, krahasuar me 8% në vitin 2022. Nëse i konsiderojmë ato në mënyrë kumulative, mund të konkludohet se një përqindje më e lartë e pjesëmarrësve në vitin 2022 deklaruan se gjithmonë ose ndonjëherë mund të njohin dezinformata; megjithëse përqindja e pjesëmarrësve që thanë se gjithmonë mund të njohin dezinformatat është më e lartë, nuk mund të thuhet se pjesëmarrësit në anketën e këtij viti ndjehen përgjithësisht më të përgatitur për të njohur dezinformatat.

Kur u pyetën se sa shpesh kanë ndarë informacione që më vonë rezultuan të pasakta, 8% e pjesëmarrësve në vitin 2023 dhe 11% e pjesëmarrësve nga viti 2022 u përgjigjën se kjo ndodh shpesh. Më shumë se gjysma (53%) e pjesëmarrësve në vitin 2022 dhe 41% e pjesëmarrësve në vitin 2023 u përgjigjën se ndonjëherë ndodh që të ndajnë lajme të pasakta; kjo nuk ka

ndodhur kurrë për 33% të pjesëmarrësve në vitin 2022 dhe 46% të pjesëmarrësve në vitin 2023. Në këtë rast, pjesëmarrësit në hulumtimin e vitit 2023 kanë besim më të madh në kapacitetet e tyre për të shpërndarë lajme të sakta.

Karakteristikat socio-demografike

		Numri	Përqind %
Gjinia	Meshkuj	494	49.0%
	Femra	506	51.0%

Mosha	18-24	90	10.0%
	25-34	162	16.5%
	35-44	175	17.4%
	45-54	173	17.3%
	55-64	180	17.2%
	65+	220	21.6%

Rajoni	i Vardarit	80	8.0%
	Rajoni lindor	90	9.0%
	Jug-Perëndimor	83	8.0%
	Jug - Lindor	96	10.0%
	Rajoni i Pellagonisë	120	12.0%
	I Pollogut	131	13.0%
	Veri - Lindor	80	8.0%
	Rajoni i Shkupit	320	32.0%

Vendbanimi?	Qytet	620	62.0%
	Fshat	380	38.0%

Përkatesia etnike:	Maqedonas	727	63.0%
	Shqiptar	201	26.0%
	Tjetër	72	11.0%

Statusi i punës i të anketuarve?	I/e punësuar me orar të plotë	492	48.6%
	I/e punësuar me kohë të pjesshme	5	0.5%
	I/e papunësuar	162	17.6%
	Nxënës/student	16	1.6%
	Pensionist/e	290	27.7%
	Amvis/e	27	3.1%
	Nuk e di / Nuk lexohet (MOS LEXO)	8	0.8%

Arsimi më i lartë i përfunduar:	Pa arsim /arsim fillor të pa përfunduar	10	1.3%
	Shkollimin fillor të përfunduar	96	10.9%
	Arsimi të mesëm të përfunduar	521	51.3%
	Fakultet të përfunduar/ shkollë të lartë	309	29.9%
	Studime pasuniversitare të përfunduara, doktoratë ose specializim	53	5.5%
	Nuk e di / Nuk lexohet (MOS LEXO)	11	1.1%

Totali i të ardhurave mujore në familje?	Deri në 18,000 denarë	136	14.5%
	Nga 18001 deri në 30.000 denarë	238	23.8%
	Nga 30.001 denarë në 42.0000 denarë	185	18.3%
	Nga 42,001 deri në 60,000 denarë	146	13.9%
	Nga 60,001 deri në 75,000 denarë	67	6.5.
	Mbi 75.001 denarë	101	9.9%
	Nuk e di / Nuk lexohet (MOS LEXO)	127	13.0%

Aneks – pyetësori i anketës

Pyetësor mbi praktikat e informimit të qytetarëve dhe perceptimet e tyre në drejtim të transparencës së institucioneve

1. Nga merrni më shpesh informacione për zhvillimet në vend dhe botë? (Zgjedhje e shumëfishtë)

1. TV
2. Gazetë
3. Radio
4. Mediat sociale
5. Time.mk dhe portale të ngjashme (agregate të lajmeve)
6. Ueb faqe
7. Kolegë, miq, të afërm
8. Tjetër_____

2. Si e dini nëse mund t'i besoni mediave nga të cilat informoheni?

1. Besoj se ajo që lexoj është e besueshme sepse është publikuar
2. Nuk kam asnjë dyshim sepse çdo gjë e publikuar në media është e vërtetë
3. Dyshoj në gjithçka që publikohet

3. Sa shpesh i praktikoni gjërat e mëposhtme kur lexoni lajmet?

	Gjithmonë	Ndonjëherë	Rrallë	Asnjëherë
E kontrolloj botuesin/ publikuesin e lajmit	1	2	3	4
Kontrolloj nëse autori i tekstit është nënshkruar	1	2	3	4
Këshillohem nga dikush që kupton	1	2	3	4
Kontrolloj nëse dhe si u përcoll lajmi në media të tjera	1	2	3	4

4. A mendoni se personalisht mund të njihni kur një lajm është i rremë ose nëse është dezinformatë?

1. Po, gjithmonë
2. Ndonjëherë
3. Rrallë
4. Nuk mundem
5. Nuk e di / pa përgjigje

5. Sa shpesh ju ka ndodhur të ndani informacione, për të cilat keni kuptuar se janë të pasakta?

1. Shpesh
2. Ndonjëherë
3. Asnjëherë
4. Nuk e di / pa përgjigje

6. Sa ndiqni/keni ndjekur informacione në lidhje me rastet e mëposhtme:

	Rregullisht ndjek dhe informohem	Ndonjëherë ndjek informacione	Rrallë ndjek informacione	Asnjëherë/nuk më interesojnë
Rasti i koncesionit të Euromax për minierat Ilovica- Shtuka në Strumicë	1	2	3	4
Ndryshimet e fundit në Kodin penal	1	2	3	4
Ndryshimet e Kushtetutës për të përfshirë komunitetin bullgar në Preambulë	1	2	3	4
Nënshkrimi i marrëveshjes mes Qeverisë dhe Bechtel- Enka për ndërtimin e autostradave	1	2	3	4

7. Cili është mendimi juaj për ndarjen e informacioneve nga autoritetet kompetente në rastet e mëposhtme:

	Ndahen të gjitha informacionet	Ndahen pak informacione	Nuk ndahen informacione	Nuk e di/nuk e ndjek/nuk ka përgjigje
Rasti i koncesionit të Euromax për minierat Ilovica-Shtuka në Strumicë	1	2	3	4
Ndryshimet e fundit në Kodin penal	1	2	3	4
Ndryshimet e Kushtetutës në drejtim të përfshirjes së komunitet bullgar në Preambulë	1	2	3	4
Nënshkrimi i marrëveshjes mes Qeverisë dhe Bechtel-Enka për ndërtimin e autostradave	1	2	3	4

8. Informacionet që ndahen nga institucionet publike janë:

	Pajtohem plotësisht	Pajtohem	As pajtohem, as nuk pajtohem	Nuk pajtohem	Nuk pajtohem aspak
Të rregullta	1	2	3	4	5
Të disponueshme	1	2	3	4	5
Të qarta	1	2	3	4	5
Të kuptueshme	1	2	3	4	5

9. Vitet e fundit, në çfarë mase komunikimi nga institucionet publike me qytetarët bazohet në fakte:

1. Më shumë është i bazuar në fakte
2. Më pak i bazuar në fakte
3. Nuk ka ndryshuar
4. Nuk di / pa përgjigje

10. Sa pajtoheni ose nuk pajtoheni me secilën nga këto deklaratat të Qeverisë:

	Pajtohem plotësisht	Pajtohem	As pajtohem, as nuk pajtohem	Nuk pajtohem	Nuk pajtohem aspak
Shpesh ka justifikime për funksionarët partiak që sillen në mënyrë të papërshtatshme	1	2	3	4	5
Punon në mënyrë të hapur dhe etike	1	2	3	4	5
Respekton institucionet demokratike të shtetit	1	2	3	4	5

11. Sipas mendimit tuaj, sa shpesh deputetët në Kuvend...

	Gjithmonë	Ndonjëherë	Rrallë	Asnjëherë
Kujdesen për qytetarët që përfaqësojnë	1	2	3	4
Miratojnë ligje dhe politika që janë në interes të publikut	1	2	3	4

12. Ju lutemi, na tregoni se sa pajtoheni ose nuk pajtoheni me secilën nga deklaratat e mëposhtme:

	Pajtohem plotësisht	Pajtohem	As pajtohem, as nuk pajtohem	Nuk pajtohem	Nuk pajtohem aspak
Prokuroria publike fillon rregullisht procedurat pas pranimit të informacioneve	1	2	3	4	5
Akuzat e ngritura nga Prokuroria publike rregullisht kanë epilog gjyqësor	1	2	3	4	5
Publiku informohet për rrjedhën e procedurave	1	2	3	4	5

13. Në shkallën 10-1, ku 1 do të thotë “aspak nuk kam besim” dhe 10 – “kam besim të plotë”, sa besim keni në institucionet e mëposhtme:

Qeveria	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kuvendi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Partitë politike	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Prokuroria Publike	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gjykatat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mediat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Organizatat joqeveritare	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bashkimi Evropian	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
NATO	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kombet e Bashkuara	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pushteti lokal / Komuna	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
President i RMV-së	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bashkësitë fetare	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Policia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ushtria	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Të dhënat demografike

1. Gjinia:

1. mashkull
2. femër

2. Moshë: _____

3. Përkatësia etnike:

1. Maqedonas/ Maqedonase
2. Shqiptar / shqiptare
3. Tjetër

4. Statusi i punës:

1. I/e punësuar me orar të plotë
2. I/e punësuar me kohë të pjesshme
3. I/e papunë
4. Nxënës/student
5. Pensionist/e
6. Amvis/e

5. Vendbanimi: _____

6. Komuna: _____

7. Arsimi më i lartë i përfunduar:

1. Pa arsim /arsim fillor të pa përfunduar
2. Shkollimin fillor të përfunduar
3. Arsimi të mesëm të përfunduar
4. Fakultet të përfunduar/shkollë të lartë
5. Studime pasuniversitare të përfunduara, doktoratë ose specializim

8. Totali i të ardhurave mujore të familjes:

1. Deri në 18,000 denarë
2. Nga 18,001 deri në 30,000 denarë
3. Nga 30.001 denarë në 42.0000 denarë
4. Nga 42,001 deri në 60,000 denarë
5. Nga 60,001 deri në 75,000 denarë
6. Mbi 75.001 denarë
7. Nuk e di/ Nuk ka përgjigje

British Embassy
Skopje

Ky produkt është pregaditur në suaza të proektit “Përdorim i gazetarisë të themeluar ne fakte për ngritjen e vetëdijes dhe kundërshtimit të dezinformacioneve në hapësirat mediatike në Maqedoninë e Veriut “ i finansuar nga Qeveria e Mbretërisë së bashkuar me përkrahje e Ambasadës britaneze në Shkup. Mendimet dhe qëndrimet të paraqitura në këtë përmbajtje nuk i pasqyrojnë çdoherë mendimet dhe qëndrimet e Qeverisë britaneze.

